

Міністерство охорони здоров'я України
Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України
Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

МЕДИЧНА ОСВІТА

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щоквартально
Видається з 1999 року
DOI 10.11603/me.2414-5998.2023.1

- ◆ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
- ◆ КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ
- ◆ РЕФОРМУВАННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
- ◆ РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ
- ◆ ДИСКУСІЇ
- ◆ ПОВІДОМЛЕННЯ, РЕЦЕНЗІЇ

*Ministry of Health of Ukraine
I. Horbachevsky Ternopil National Medical University
Shupyk National Healthcare University of Ukraine
Uzhhorod National University*

MEDICAL EDUCATION

SCIENTIFIC-PRACTICAL JOURNAL

Quarterly
Published since 1999

- ◆ QUALITY IMPROVEMENT IN HIGHER MEDICAL EDUCATION
- ◆ COMPETENCY-BASED APPROACH IN HIGHER MEDICAL EDUCATION
- ◆ REFORMING OF POSTGRADUATE MEDICAL EDUCATION
- ◆ DEVELOPMENT OF ACADEMIC CULTURE IN MEDICAL EDUCATION
- ◆ DISCUSSIONS
- ◆ REPORTS, REVIEWS

1(99)/2023

Співзасновники:

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Головний редактор: Федчишин Н. О. – д-р пед. наук, проф.
Заступник головного редактора: Вихрущ А. В. – д-р пед. наук, проф.

Відповідальний редактор: Єлагіна Н. І. – канд. пед. наук, доц.

Редакційна колегія:

Беннер Дітріх – д-р пед. наук, проф. (Берлін, Німеччина);
Білавич Г. В. – д-р пед. наук, проф. (Івано-Франківськ, Україна);
Брінкманн Мальте – д-р пед. наук, проф. (Берлін, Німеччина);
Вінче Беатрікс – д-р пед. наук (Будапешт, Угорщина);
Волосовець О. П. – д-р мед. наук, проф. (Київ, Україна);
Вороненко Ю. В. – д-р мед. наук, проф. (Київ, Україна);
Зоріч Вучіна – д-р пед. наук, проф. (Нікшич, Чорногорія);
Квас О. В. – д-р пед. наук, проф. (Львів, Україна);
Кліш Г. І. – канд. пед. наук, доц. (Тернопіль, Україна);
Корда М. М. – д-р мед. наук, проф. (Тернопіль, Україна);
Куха Ришард – д-р пед. наук, проф. (Лодзь, Польща);
Кучай Т. П. – д-р пед. наук, проф. (Берегове, Україна);
Ласкієне Скаїсте – д-р психол. наук, доц. (Каунас, Литва);
Мартенс Карлос – д-р пед. наук, проф. (Сінт-Ніклаас, Бельгія);
Мельничук І. М. – д-р пед. наук, проф. (Тернопіль, Україна);
Мисула І. Р. – д-р мед. наук, проф. (Тернопіль, Україна);
Пантюк Т. І. – д-р пед. наук, проф. (Дрогобич, Україна);
Петришин Л. Й. – д-р пед. наук, проф. (Тернопіль, Україна);
Протнер Едвард – д-р пед. наук, проф. (Марібор, Словенія);
Рамбу Ніколає – д-р філос. наук, проф. (Ясси, Румунія);
Романчук О. В. – д-р пед. наук, проф. (Львів, Україна);
Сокол М. О. – д-р пед. наук, проф. (Тернопіль, Україна);
Староста В. І. – д-р пед. наук, проф. (Ужгород, Україна);
Ушіда Шінічі – д-р пед. наук, проф. (Сока, Японія);
Хвалибога Т. І. – д-р пед. наук, проф. (Тернопіль, Україна);
Царик О. М. – д-р пед. наук, проф. (Тернопіль, Україна);
Шемпрух Йоланта – д-р пед. наук, проф. (Кельце, Польща);
Штепковскі Даріуш – д-р пед. наук, проф. (Варшава, Польща);
Шульгай А. Г. – д-р мед. наук, проф. (Тернопіль, Україна);
Ястремська С. О. – д-р пед. наук, проф. (Тернопіль, Україна).

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук у галузі «Педагогічні науки» (додаток 4 до наказу МОН України від 28.12.2019 р. № 1643, категорія «Б»).

Журнал індексується в міжнародних базах даних: Google Scholar, Cross Ref, Index Copernicus, Ulrich's Periodicals Directory, ROAD, Journal TOCs, BASE (Bielefeld Academic Search Engine).

Рекомендовано до друку вченою радою Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України (протокол від 28.03.2023 р. № 4).

Свідоцтво про державну реєстрацію: серія KB № 22139-12039ПР від 27.05.2016 р.

Медична освіта : наук.-практ. журн. / голов. ред. Н. О. Федчишин. – Тернопіль : ТНМУ, 2023. – № 1. – 142 с.

Журнал призначений для науковців, викладачів, аспірантів, докторантів, студентів й усіх, хто цікавиться педагогічними науками.

Редакційна колегія неонов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних і посилань.

При передруці або відтворенні повністю чи частково матеріалів журналу «Медична освіта» посилання на журнал обов'язкове.

Усі електронні версії статей журналу оприлюднюються на офіційній сторінці видання: https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita.

Редакція, видавець і виготовлювач:

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

Адреса: майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001

Тел.: (0352) 43-49-56, факс: (0352) 52-80-09

E-mail: journal@tdmu.edu.ua

<https://www.tdmu.edu.ua>; <https://ojs.tdmu.edu.ua>

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7242 від 02.02.2021 р.

Co-founders:

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Uzhhorod National University.

Chief editor: Nadiya Fedchyshyn – DSc. (Pedagogy), Prof.

Vice chief editor: Anatolii Vykhreshch – DSc. (Pedagogy), Prof.

Executive editor: Nataliia Yelahina – PhD. (Pedagogy), Assist. Prof.

Editorial Board:

Dietrich Benner – DSc. (Pedagogy), Prof. (Berlin, Germany);
Halyna Bilavych – DSc. (Pedagogy), Prof. (Ivano-Frankivsk, Ukraine);
Malte Brinkmann – DSc. (Pedagogy), Prof. (Berlin, Germany);
Beatrix Vincze – DSc. (Pedagogy) (Budapest, Hungary);
Oleksandr Volosovets – DSc. (Medicine), Prof. (Kyiv, Ukraine);
Yurii Voronenko – DSc. (Medicine), Prof. (Kyiv, Ukraine);
Vučina Zorić – DSc. (Pedagogy), Prof. (Niksic, Montenegro);
Olena Kvas – DSc. (Pedagogy), Prof. (Lviv, Ukraine);
Halyna Klishch – PhD. (Pedagogy), Assist. Prof. (Ternopil, Ukraine);
Mykhailo Korda – DSc. (Medicine), Prof. (Ternopil, Ukraine);
Ryshard Kukha – DSc. (Pedagogy), Prof. (Lodz, Poland);
Tetiana Kuchai – DSc. (Pedagogy), Prof. (Berehovo, Ukraine);
Skaiste Laskiene – DSc. (Psychology), Assist. Prof. (Kaunas, Lithuania);
Carlos Martens – DSc. (Pedagogy), Prof. (Sint-Niklaas, Belgium);
Iryna Melnychuk – DSc. (Pedagogy), Prof. (Ternopil, Ukraine);
Ihor Mysula – DSc. (Medicine), Prof. (Ternopil, Ukraine);
Tetiana Pantiuk – DSc. (Pedagogy), Prof. (Drohobych, Ukraine);
Ludmyla Petryshyn – DSc. (Pedagogy), Prof. (Ternopil, Ukraine);
Edvard Protner – DSc. (Pedagogy), Prof. (Maribor, Slovenia);
Nicolae Rambu – DSc. (Philosophy), Prof. (Iasi, Romania);
Olha Romanchuk – DSc. (Pedagogy), Prof. (Lviv, Ukraine);
Mariana Sokol – DSc. (Pedagogy), Prof. (Ternopil, Ukraine);
Volodymyr Starosta – DSc. (Pedagogy), Prof. (Uzhhorod, Ukraine);
Ushida Scinichi – DSc. (Pedagogy), Prof. (Soka, Japan);
Tetiana Khvalyboha – DSc. (Pedagogy), Prof. (Ternopil, Ukraine);
Olha Tsaryk – DSc. (Pedagogy), Prof. (Ternopil, Ukraine);
Jolanta Shemprukh – DSc. (Pedagogy), Prof. (Kielce, Poland);
Dariusz Stepkowski – DSc. (Pedagogy), Prof. (Warsaw, Poland);
Arkadii Shulhai – DSc. (Medicine), Prof. (Ternopil, Ukraine);
Svitlana Yastremska – DSc. (Pedagogy), Prof. (Ternopil, Ukraine).

The journal is included in the List of electronic professional publications of Ukraine authorized to publish theses of applicants for the degree of doctor and candidate of sciences in the field "Pedagogical sciences"

(Annex 4 to the Order of the MES of Ukraine of December 28, 2019 No. 1643, category "B").

The journal is indexed in the international databases: Google Scholar, CrossRef, Index Copernicus, Ulrich's Periodicals Directory, ROAD, Journal TOCs, BASE (Bielefeld Academic Search Engine).

Recommended for publication by I. Horbachevsky Ternopil National Medical University Academic Council (protocol of March 28, 2023 No. 4).

Print media state registration certificate series KV No. 22139-12039PR of May 27, 2016.

Medical Education : Journal of Research and Practice / chief editor N. Fedchyshyn. – Ternopil : TNMU, 2023. – No. 1. – 142 p.

This journal is meant for scholars, lecturers, aspirants, doctorants, students and all the readership interested in pedagogical sciences.

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles, and are not responsible for the accuracy of the data and references.

The reference to the journal is required when reprinting or reproducing fully or partly the materials of Medical Education Journal.

All electronic versions of articles in the journal are available on the official website edition https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita.

Редагування і коректура Сороката Н. Є., Лісовенко О. П.

Технічний редактор Демчишин С. Т.

Комп'ютерна верстка Пухальська О. І.

Дизайн обкладинки Кушик П. С.

Підписано до друку 29.03.2023. Формат 60×84/8.

Ум. друк. арк. 16,51. Обл.-вид. арк. 15,40.

Тираж 600 пр. Зам. № 50.

ЗМІСТ

- Korda M. M., Fedchyshyn N. O., Shulhai A. H., Klishch I. M., Shevchuk O. O.*
EUROPEAN TRADITIONS OF DOCTORS OF PHILOSOPHY TRAINING 5
- Волосовець А. О., Зозуля І. С., Іващенко О. В., Вербицький І. В., Крамарева О. Г., Бойко А. В., Волосовець Т. М., Савченко Д. С.*
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ СТРУКТУРИ КОНЦЕПЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 222 «МЕДИЦИНА» 11
- Волосовець О. П., Лозінова І. О., Кривопустов С. П., Мозирська О. В., Черній О. Ф., Шевцова Т. І., Гелескул Л. М.*
ДОСВІД СТВОРЕННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ НЕОНАТОЛОГІЇ» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 222 «МЕДИЦИНА» ТА 228 «ПЕДІАТРІЯ» 15
- Волосовець О. П., Уліщенко В. В., Грищенко Н. В., Ковальчук О. Л., Купкіна А. В., Каруліна Ю. В., Ємець О. В., Хоменко В. Є., Салтанова С. Д.*
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ПЕДІАТРІЇ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ 22
- Зарівна Н. О.*
РОЗРОБКА ПРОЄКТІВ МЕТОДИК КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ НА ГОТОВІ ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ ЗАЛЕЖНО ВІД ВИДУ ЛІКАРСЬКОЇ ФОРМИ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» 29
- Захаров С. В., Русакова О. О., Смольянова О. В.*
МОТИВАЦІЙНО-ЕМОЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ ЛІКАРЯ ВСТУПНИКАМИ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ 35
- Кернична І. З., Шанайда М. І.*
ДОСВІД ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ БОТАНІКИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 42
- Корпусенко І. В., Гузенко Б. В., Нор Н. М.*
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СИМУЛЯЦІЙНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ ДНІПРОВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ 48
- Кошкін О. Є.*
ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ 54
- Кравчук Л. В., Кадобний Т. Б., Бучко А. Т.*
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ 59
- Лембрик І. С., Шлімкевич І. В., Стефанишин А. Б.*
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДІАТРІЯ» У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ 65
- Мироненко О. В., Саніна Н. А., Турлюн Т. С., Ніколенко Л. М.*
СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ГУРТОК ЯК МОЖЛИВІСТЬ РОЗКРИТТЯ ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ 71

CONTENT

- Korda M. M., Fedchyshyn N. O., Shulhai A. G., Klishch I. M., Shevchuk O. O.*
EUROPEAN TRADITIONS OF DOCTORS OF PHILOSOPHY 5
- Volosovets A. O., Zozulya I. S., Ivashchenko O. V., Verbytsky I. V., Kramareva O. G., Boiko A. V., Volosovets T. M., Savchenko D. S.*
FEATURES OF THE MODERN STRUCTURE OF THE CONCEPTION OF EDUCATIONAL ACTIVITIES FOR THE EDUCATION OF MASTER'S LEVEL STUDENTS IN SPECIALTY 222 "MEDICINE" 11
- Volosovets O. P., Loginova I. O., Kryvopustov S. P., Mozyrska O. V., Chernii O. F., Shevtsova T. I., Helescul L. M.*
THE EXPERIENCE OF CREATING THE SELECTIVE DISCIPLINE "BASIC OF NEONATOLOGY" FOR THE TRAINING OF MASTERS IN THE SPECIALTY 222 "MEDICINE" AND 228 "PEDIATRICS" 15
- Volosovets O. P., Ulishchenko V. V., Grishchenko N. V., Kovalchuk O. L., Kupkina A. V., Karulina Yu. V., Yemets O. V., Khomenko V. Ye., Saltanova S. D.*
DIRECTIONS FOR IMPROVING THE TEACHING OF PEDIATRICS IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION 22
- Zarivna N. O.*
DEVELOPMENT OF PROJECTS OF QUALITY CONTROL METHODS FOR FINISHED MEDICINAL PRODUCTS DEPENDING ON THE TYPE OF MEDICINAL FORM IN THE STUDY OF THE DISCIPLINE "STANDARDIZATION OF MEDICINAL" 29
- Zakharov S. V., Rusakova O. O., Smolianova O. V.*
MOTIVATIONAL AND EMOTIONAL ASPECTS OF CHOOSING MEDICAL PROFESSION BY MEDICAL UNIVERSITY APPLICANTS 35
- Kernychna I. Z., Shanaida M. I.*
EXPERIENCE IN ASSESSING THE KNOWLEDGE OF MASTER'S LEVEL OF HIGHER EDUCATION IN TEACHING PHARMACEUTICAL BOTANY IN THE CONDITIONS OF WAR AND DISTANCE EDUCATION 42
- Korpusenko I. V., Guzenko B. V., Nor N. M.*
EXPERIENCE IN IMPLEMENTING THE SIMULATION METHOD OF APPLICATION TO THE DEPARTMENT OF SURGERY OF DNIPRO STATE MEDICAL UNIVERSITY 48
- Koshkin O. Ye.*
EXPERIENCE IN ORGANIZING SIMULATION TRAINING OF FUTURE DENTISTS IN UKRAINIAN NOWADAYS REALITIES 54
- Kravchuk L. V., Kadobnyi T. B., Buchko A. T.*
CERTAIN ASPECTS OF THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN THE MEDICAL FIELD IN THE CONDITIONS OF MIXED EDUCATION 59
- Lembryk I. S., Shlimkevych I. V., Stefanyshyn A. B.*
DISTANCE LEARNING DURING THE TEACHING OF THE DISCIPLINE "PEDIATRICS" IN MEDICAL INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION 65
- Myronenko O. V., Sanina N. A., Turlyun T. S., Nikolenko L. M.*
STUDENT SCIENTIFIC SOCIETY AS AN OPPORTUNITY FOR DISCOVERY STUDENTS' POTENTIAL 71

- П'ятковський Т. І., Покришко О. В., Сельський П. Р.
ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ЦЕНТРУ ПРОТИДІІ ДИС- 76
КРИМІНАЦІЇ ТА ДОМАГАННЯМ ТЕРНОПІЛЬ-
СЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІ-
ВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
МОЗ УКРАЇНИ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ
- Pyatkovskyy T. I., Pokryshko O. V., Selsky P. R.
PECULIARITIES OF THE WORK OF CENTER FOR THE
PREVENTION OF DISCRIMINATION AND HARASS-
MENT OF I. HORBACHEVSKY TERNOPIL NATIONAL
MEDICAL UNIVERSITY WITH INTERNATIONAL STU-
DENTS
- Стравський Т. Я., Герасимюк І. Є.,
Галицька-Хархаліс О. Я.
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ НА- 82
ВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ
- Stravskyy T. Ya., Herasymyuk I. Ye.,
Halytska-Kharkhalis O. Ya.
USE OF INTERACTIVE EDUCATIONAL TOOLS IN
TEACHING HUMAN ANATOMY
- Гнатюк М. С., Монастирська Н. Я., Слабий О. Б.
ВПЛИВ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬ- 87
НИХ ОПЕРАЦІЙНИХ НА ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО
МАТЕРІАЛУ З КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВ-
НОЇ ХІРУРГІЇ
- Hnatiuk M. S., Monastyrskya N. Ya., Slaby O. B.
THE INFLUENCE OF STUDENTS' WORK IN EXPERI-
MENTAL OPERATING ROOMS ON THE LEARNING OF
EDUCATIONAL MATERIALS IN CLINICAL ANATOMY
AND OPERATIVE SURGERY
- Іванченко О. З., Мельнікова О. З., Мікаєлян Г. Р.
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ВПРАВ ПРИ 92
ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЧНА ТА БІОЛОГІЧ-
НА ФІЗИКА»
- Ivanchenko O. Z., Melnikova O. Z., Mikaelyan G. R.
EXPERIENCE OF USAGE TEST EXERCISE WHEN STU-
DYING THE DISCIPLINE "MEDICAL AND BIOLOGICAL
PHYSICS"
- Паласюк Г. Б., Паласюк Б. М.
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ 98
НАВИЧОК НАПИСАННЯ КЛІНІЧНОГО ДІАГНОЗУ
ЛАТИНСЬКОЮ МОВОЮ
- Palasiuk H. B., Palasiuk B. M.
METHODOLOGICAL ASPECTS OF FORMING THE
SKILLS OF WRITING A CLINICAL DIAGNOSIS IN THE
LATIN LANGUAGE IN STUDENTS
- Гуменна Н. В., Калинюк Н. М.
LEGAL COMPETENCE AS A NECESSARY COMPONENT 104
OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE FUTURE
MEDICAL WORKERS
- Гуменна Н. В., Калинюк Н. М.
ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА СКЛА-
ДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТ-
НІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
- Гарбар К. Б., Єлоєва З. В., Матвієнко С. О.
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ 113
НАВЧАННЯ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ
- Harbar K. B., Yeloieva Z. V., Matviienko S. O.
EXPERIENCE OF DISTANCE LEARNING IMPLEMEN-
TATION IN POSTGRADUATE MEDICAL EDUCATION
- Лазарчук Т. Б., Криський О. І.
ЗАСАДНИЧІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ЛІКАРЯ- 120
СПЕЦІАЛІСТА НА ЕТАПІ ІНТЕРНАТУРИ
- Lazarchuk T. B., Kryskiv O. I.
BASIC PRINCIPLES OF PHYSICIAN EDUCATION AT
THE INTERNSHIP STAGE
- Микуляк В. Р., Левчик О. І., Жегестовська Д. В.
ОПТИМІЗАЦІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ НА 126
КАФЕДРІ ТЕРАПІЇ І СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В РОЗРІЗІ
РЕФОРМИ ІНТЕРНАТУРИ
- Mykuliak V. R., Levchik O. I., Zhehestovska D. V.
OPTIMIZATION OF POST-GRADUATE EDUCATION AT
THE DEPARTMENT OF THERAPUTICS AND FAMILY
MEDICINE AS PART OF THE INTERNSHIP REFORM
- Вихрущ А. В., Данік Н. А.
МЕТОДИ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ДИДАКТИЧНОЇ 132
КУЛЬТУРИ ГАЛИЧНИНИ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ
- Vykhruhch A. V., Danik N. A.
TEACHING METHODS IN THE DIDACTIC CULTURE
SYSTEM OF HALYCHYNA AT THE BEGINNING OF THE
20TH CENTURY

УДК 378.046-021.68:61:37.018.43
DOI 10.11603/m.2414-5998.2023.1.13561

К. Б. Гарбар

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-3627-9408>

З. В. Єлоєва

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-4703-182X>

С. О. Матвієнко

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8415-9489>

Харківський національний медичний університет, Харків

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

K. B. Harbar, Z. V. Yeloieva, S. O. Matviienko

Kharkiv National Medical University, Kharkiv

EXPERIENCE OF DISTANCE LEARNING IMPLEMENTATION IN POSTGRADUATE MEDICAL EDUCATION

Анотація. Безперервний професійний розвиток лікарів – ключовий фактор якості медичної допомоги та світової інтеграції України у фаховому, науковому та освітянському просторі.

Медичні працівники сьогодні як ніколи вмотивовані підвищувати рівень своєї майстерності. Від сучасного українського медика вимагають постійного оновлення знань, гнучкого реагування на виклики, оволодіння стійкими практичними навичками тощо. Ці характеристики базуються на якісній теоретичній підготовці й усвідомленій внутрішній мотивації вдосконалення професійної діяльності. За часів пандемії COVID-19, а тепер і у воєнний час набула актуальності дистанційна форма проведення курсів підвищення кваліфікації для лікарів. За умови високого рівня мотивації слухачів, зрозумілої, методологічно побудованої структури курсу і якісного змістового контенту дистанційні курси є оптимальним шляхом професійного розвитку лікарів.

Мета статті – проаналізувати застосування дистанційної форми навчання в післядипломній системі медичної освіти. Перспективи подальших досліджень дистанційного навчання повинні бути спрямовані на вдосконалення викладацької діяльності, урізноманітнення форм навчальної діяльності, що буде не тільки корисним, але й цікавим для слухачів, збуджуватимуть їхню мотивацію для сталого професійного розвитку, пошуку оптимальних шляхів удосконалення післядипломної медичної освіти та формування найважливішої навички лікаря – навчання упродовж життя.

Ключові слова: післядипломна медична освіта; дистанційне навчання; лікар; підвищення кваліфікації.

Abstract. The key factor in the medical care quality and Ukraine's global integration in the professional, scientific and educational space is continuous professional development of doctors.

Medical professionals nowadays are motivated more than ever to improve their skills. Modern Ukrainian doctors are required to update their knowledge constantly, respond to challenges flexibly, master sustainable practical skills, etc. These characteristics are based on high-quality theoretical training and conscious internal motivation to improve their professional activity. During the COVID-19 pandemic, and now in wartime, the remote form of conducting advanced training courses for doctors has become relevant. Distance courses are the optimal way to develop doctors' professional skills in terms of the high level of students' motivation, a clear, methodologically built course structure and high-quality content.

The aim of the study is to analyze the use of distance learning in postgraduate medical education. Prospects for further research on distance learning should be aimed at improving teaching activities, diversifying forms of educational activities, which will be not only useful but also interesting for students, stimulate their motivation for sustainable professional development, finding optimal ways to improve postgraduate medical education and forming the most important skill of a doctor – lifelong learning.

Key words: postgraduate medical education; distance learning; doctor; professional development.

Блаженство тіла полягає в здоров'ї, а блаженство розуму – у знанні.

Фалес – давньогрецький філософ

Вступ. Проблематика підвищення якості освіти, професійного розвитку й удосконалення фахової майстерності спеціалістів різних галузей за будь-

яких часів залишається актуальною. Особливо значущою є *проблема безперервного професійного розвитку медичних працівників*, адже від якості освіти та професійної компетентності медиків

© К. Б. Гарбар, З. В. Єлоєва, С. О. Матвієнко

опосередковано залежать збереження та зміцнення здоров'я населення країни, своєчасна профілактика хвороб і боротьба з їх різноманіттям, що пов'язано з показниками тривалості людського життя.

У 2021 р. Кабінет Міністрів України затвердив перелік заходів безперервного професійного розвитку (Постанова від 14 липня 2021 р. № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників») [7]. З метою виконання основних положень зазначеної постанови *Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ) відновило атестацію та розробило особливі умови для низки лікарських спеціальностей.*

Сьогодні медичні працівники мають свободу вибору виду навчання на основі запропонованого МОЗ України переліку видів діяльності й отримання за їх проходження певної кількості балів безперервного професійного розвитку, що обліковується відділами кадрів за місцем роботи лікарів [1, 5].

Так, наприклад, за опанування циклу тематичного удосконалення тривалістю один – два тижні в закладах (інститутах/факультетах) післядипломної освіти нараховується 25 або 50 балів; за участь у науково-практичних конференціях, конгресах та/або симпозіумах можна отримати від 5 до 70 балів, що залежить від тривалості, місця проведення (в Україні або за кордоном), виду участі тощо. Крім того, лікарі можуть вільно обирати теми, формат, час та надавача освітніх послуг [6].

Важливо, що *атестація лікарів безпосередньо пов'язана з процесом професійного розвитку та підвищенням кваліфікації.* Відповідно до нормативних вимог, кожен лікар, починаючи за 1 січня 2022 р., обов'язково повинен упродовж року набрати мінімум 50 балів безперервного професійного розвитку. Водночас максимального обмеження немає. У 2022 р. через війну лікарі могли не набирати 50 балів безперервного професійного розвитку, МОЗ скасувало обов'язковий мінімум на цей рік [6].

Мотивацією для систематичного професійного зростання є те, що лікарі, які перевищують кількісні і якісні вимоги, мають можливість позачергово атестуватися й отримати вищу категорію.

З огляду на військовий стан у країні у систему роботи галузі, у тому числі й процес професійного розвитку медичних працівників, вносяться зміни, регламентовані відповідними наказами МОЗ України [2, 4, 8].

Водночас *медичні працівники сьогодні як ніколи вмотивовані підвищувати рівень своєї професійної компетентності в нових умовах.* Медики, які працюють у медичних закладах та установах північних і східних регіонів країни, були вимушені в надзвичайно оперативному режимі опанувати нові протоколи, враховувати особливості ведення пацієнтів в умовах воєнних дій, забезпечувати на належному рівні медичними послугами всіх, хто їх потребують, продовжувати лікувати людей за умов постійних ракетних та артилерійських атак, зруйнованих закладів охорони здоров'я, надавати екстрену медичну допомогу від вогнепальних, осколкових та інших поранень тощо.

Усі ці фактори вимагають від сучасного українського медика постійного розширення і оновлення знань, швидкого й гнучкого реагування на виклики, оволодіння стійкими практичними навичками, що базуються на якісній теоретичній підготовці, та усвідомленій внутрішній мотивації вдосконалення своєї професійної діяльності.

Мета статті – проаналізувати застосування дистанційної форми навчання в післядипломній системі медичної освіти.

Теоретична частина. Навчання упродовж життя – одна із найважливіших компетентностей, що тісно пов'язана з якісною медичною практикою та вдосконаленням клінічних навичок. Саме в цьому неоціненну роль відіграють заклади/інститути/факультети післядипломної медичної освіти, які пропонують медикам можливості для професійного зростання. За часів пандемії COVID-19, а тепер і у воєнний час, *набула актуальності дистанційна форма проведення курсів підвищення кваліфікації для лікарів* [9, 10].

Понад 5 років беручи участь у складі авторського колективу кафедри поліклінічної педіатрії і кафедри педіатрії та дитячої кардіоревматології Харківської медичної академії післядипломної освіти у розробці та реалізації циклів тематичного удосконалення, а саме: «Симптоми та синдроми в поліклінічній педіатрії», «Амбулаторна допомога дітям, заснована на стратегії інтегрованого ведення хвороб дитячого віку (ІВХДВ)», «Питання організації та проведення профілактичних щеплень у дітей», «Гострі та хронічні захворювання респіраторного тракту у дітей», «Захворювання дітей раннього віку», «Рецидивуючі і персистуючі захворювання у дітей», «Питання кардіоревматології дитячого віку» на платформі дистанційної освіти «Moodle», було отримано практичний досвід розроблення навчаль-

но-методичного контенту, викладання циклів і кураторства груп слухачів, якими є лікарі-педіатри, лікарі загальної практики – сімейні лікарі, дитячі кардіоревматологи з усієї країни.

Власні спостереження свідчать про такі *суттєві переваги дистанційної форми навчання* для лікарів-практиків, як:

- вільний доступ слухачів до повної бази навчально-методичних матеріалів курсу;
- можливість підвищувати професійну компетентність без відриву від основної роботи у зручний час у межах визначених термінів;
- можливість навчання для лікарів, які проживають у віддалених важкодоступних регіонах;
- економія слухачами та/або закладом/установою, що направляє лікарів на навчання, коштів на проїзд, відрядження, проживання та харчування тощо;
- гнучкість у темпі оволодіння змістом курсу, залежно від індивідуальних освітніх потреб слухачів;
- індивідуалізація процесу підвищення кваліфікації та мобільність реагування на запити слухачів засобами форуму й електронної пошти, створення каналів комунікації у месенджерах, де можливе обговорення важливих питань і роз'яснення завдань для опрацювання в асинхронному режимі, а також збір запитань для проведення онлайн-консультацій.

Отже, за умови високого рівня мотивації слухачів, зрозумілої, методологічно побудованої структури курсу і якісного змістового контенту дистанційні курси є оптимальним шляхом професійного розвитку лікарів.

До застережень та ризиків дистанційного навчання слід віднести таке:

- наслідком недостатнього рівня мотивації слухачів дистанційних курсів може стати несвоєчасне завершення або незавершення курсу;
- асинхронний режим навчання на дистанційних курсах мінімізує вплив на розвиток стійких практичних умінь і навичок;
- дистанційне навчання в асинхронному режимі значно зменшує вплив на розвиток комунікативних навичок і взаємодії, обміну досвідом між слухачами та викладацьким складом на засадах партнерства у навчанні тощо (безособистісна передача знань);
- слухачі не завжди можуть забезпечити себе достатнім технічним обладнанням – мати комп'ютер і постійний вихід в Інтернет.

Таким чином, оптимальним є змішаний формат організації процесу професійного розвитку медичних працівників. За основу планування освітнього

процесу доречно взяти *модель конструктивного узгодження* (constructive alignment) [3, 17].

Модель складається із таких трьох логічно пов'язаних між собою компонентів, як:

- результати навчання, що мають бути узгоджені з цілями навчальної програми;
- освітня діяльність, що безпосередньо пов'язана з очікуваними результатами навчання;
- оцінювання та зворотний зв'язок, що дають змогу викладачам розуміти прогрес досягнення результатів навчання слухачами.

Для покращення результатів навчання слухачів дистанційних курсів при побудові освітнього процесу зарекомендували себе як найефективніші такі методи, як:

- *метод кейсів* – розбір ситуаційних задач із практичного досвіду щодо прийняття правильних рішень у надзвичайних ситуаціях [22];
- *мозковий штурм* – розв'язання проблемних ситуацій із подальшим обговоренням і прийняттям оптимального рішення, наприклад, щодо визначення [13];
- *робота в малих групах* із подальшим фронтальним обговоренням результатів, що суттєво підвищує якість опанування навчального матеріалу слухачами [18];
- *складання інтелектуальних карт* за змістом тем, що вивчаються відповідно до навчальної програми дистанційного курсу [23];
- *портфоліо* – узагальнення результатів професійного розвитку за обраною темою у вигляді портфоліо, що має на меті практичне спрямування та подальше використання у професійній діяльності [16];
- *відеолекції* – самостійний перегляд запропонованого відеоматеріалу також сприяє покращенню підготовки слухачів за темою, що вивчається, оскільки в умовах дистанційного навчання не завжди є можливість проведення в повноцінному форматі практичних робіт [14, 15];
- *рефлексія* – метод, що сприяє узагальненню та усвідомленню набутих знань, підкріпленню розвитку професійних навичок розв'язання нестандартних ситуацій у лікарській практиці, що потребує від лікаря гнучкості, умінь швидко та комплексно аналізувати поточну проблему, з якою звертається пацієнт, визначати найефективніші способи ведення хвороби та приймати оптимальні рішення щодо лікування [19];
- *рольові ігри* – особливого значення набувають для розвитку комунікативних навичок, вкрай необхідних для спілкування та взаємодії з батьками

маленьких пацієнтів або особами, які їх замінюють, задля найшвидшого одужання дітей [21].

Відійшли у минуле традиційні лекції, натомість їм на заміну прийшли інтерактивні лекції, використання яких дозволяє викладачу під час опанування теоретичного матеріалу здійснювати контроль за якістю засвоєння навчальної програми, включаючи до обговорення відкриті запитання слухачів [26].

При організації дистанційного навчання в синхронному й асинхронному режимі *чимало уваги приділяється підкріпленню внутрішньої мотивації слухачів щодо самостійного опанування ними теоретичного матеріалу* дистанційного курсу [24, 25].

З цією метою слухачам пропонується під час занурення до теоретичних засад теми, що вивчається, перелік запитань для обговорення під час семінарських і практичних занять, що проходять виключно у формі онлайн-зустрічей із викладацьким складом.

Не менш важливою для успішного перебігу навчання слухачів є перша установча *зустріч-знайомство викладацького складу курсу й учасницького кола навчання*, яка, з одного боку, вирішує всі організаційні питання, з іншого – знову ж таки є мотиваційною складовою для успішності слухачів курсу [20].

На якість результатів навчання також певною мірою впливають обов'язкові синхронні зустрічі з викладачами та наявність каналів комунікації між викладачами та слухачами (форум, електронна пошта, тематичні групи в месенджері тощо) для оперативного обміну інформацією, вирішення організаційних питань, надання підтримки з боку викладацького складу слухачам [11].

Зважаючи на партнерську позицію викладацького складу дистанційного курсу відносно до слухачів

(лікарів-практиків), важливим методом формативного оцінювання є отримання зворотного зв'язку від слухачів викладачу, від слухачів слухачам і від викладача слухачам [27].

Відтак з'ясовуються незрозумілі аспекти, проговорюються всі моменти, аби результати опанування курсу слухачами повною мірою відповідали очікуваням, що заявлені в курсі.

Основним методом сумативного оцінювання, що застосовується під час дистанційного навчання, є підсумкове оцінювання. Воно передбачає перевірку засвоєння слухачами не тільки нових теоретичних знань, а й практичних задач, з якими вони можуть потенційно зіткнутися під час лікарської практики [12].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Фахова підготовка лікаря-педіатра, лікаря загальної практики – сімейного лікаря, дитячого кардіоревматолога в дистанційному режимі передбачає одержання нових і поглиблення професійних знань, удосконалення вмінь та практичних навичок для підтримання відповідного рівня підготовки з актуальних проблем сучасної педіатрії з урахуванням реалій військового часу.

Перспективи подальших досліджень дистанційного навчання повинні бути спрямовані на вдосконалення викладацької діяльності, урізноманітнення форм навчальної діяльності, що будуть не тільки корисними, але й цікавими для слухачів, збуджують їхню мотивацію для сталого професійного розвитку, пошуку оптимальних шляхів удосконалення післядипломної освіти медичних працівників та формування у слухачів курсів найважливішої навички – навчання упродовж життя.

Список літератури

1. Актуальність післядипломної освіти медичних працівників у державних закладах охорони здоров'я України (1 повідомлення) / О. М. Ільницька, В. Ю. Катеринюк, О. Г. Катеринюк, Н. Д. Хороб // Медична освіта. – 2018. – № 1. – С. 26–29.

2. Зміни до деяких нормативно-правових актів Міністерства охорони здоров'я України щодо забезпечення функціонування сфери охорони здоров'я у період воєнного стану : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 03.05.2022 р. № 727. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0505-22#Text>.

3. Костюшко Ю. О. Обґрунтування моделі конструктивної міжособистісної взаємодії / Ю. О. Костюшко // Проблеми освіти : наук-метод. зб. / Інститут іннова-

ційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2015. – № 85 (спецвипуск). – С. 73–79.

4. Микичак І. Безперервний професійний розвиток: плани на 2023-й / І. Микичак // Дайджест змін в охороні здоров'я. – 2023. – № 15 (39). – С. 1–6.

5. Перелік заходів безперервного професійного розвитку 2023 р. – Режим доступу : https://docs.google.com/spreadsheets/d/1AB2o9b8C3xzqdrhc_kjBp3Rqmb1xe5lY/edit#gid=1172350021.

6. Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22.02.2019 р. № 446 : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2022 р. № 520. – Режим доступу : <https://ips.ligazakon.net/document/RE33266>.

7. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 725. – Режим доступу : <https://ips.ligazakon.net/document/kp210725>.

8. Про організацію надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини в умовах воєнного стану : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.06.2022 р. № 1062. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0749-22#Text>.

9. Стрільчук Л. М. Дистанційне навчання: нові проблеми чи нові можливості (за результатами опитування учасників навчального процесу) / Л. М. Стрільчук, Є. Я. Склярів, О. Є. Січкоріз // Медична освіта. – 2022. – № 2. – С. 39–45.

10. Ферфецька К. В. Використання технологій дистанційного навчання у медичних закладах освіти Буковини в умовах сьогодення / К. В. Ферфецька, Л. О. Піц, Є. С. Стефанюк // Медична освіта. – 2022. – № 2. – С. 46–50.

11. A guide for evaluation of online learning in medical education: a qualitative reflective analysis / N. F. Wasfy, E. Abouzeid, A. A. Nasser [et al.] // BMC Med. Educ. – 2021. – Vol. 21 (1). – P. 339.

12. Changing the culture of assessment: the dominance of the summative assessment paradigm / C. J. Harrison, K. D. Könings, L.W. Schuwirth [et al.] // BMC Med. Educ. – 2017. – Vol. 17 (1). – P. 73.

13. Developing creative and research skills through an open and interprofessional inquiry-based learning course / G. Rodriguez, N. Perez, G. Núñez [et al.] // BMC Med. Educ. – 2019. – Vol. 19 (1). – P. 134.

14. Different ways to present clinical cases in a classroom: video projection versus live representation of a simulated clinical scene with actors / M. J. Robles, R. Miralles, A. Esperanza [et al.] // BMC Med. Educ. – 2019. – Vol. 19 (1). – P. 70.

15. Flexible e-learning video approach to improve fundus examination skills for medical students: a mixed-methods study / K. Shikino, C. A. Rosu, D. Yokokawa [et al.] // BMC Med. Educ. – 2021. – Vol. 21 (1). – P. 428.

16. Frank A. Electronic portfolio use in pediatric residency and perceived efficacy as a tool for teaching lifelong learning / A. Frank, K. Gifford // BMC Med. Educ. – 2017. – Vol. 17 (1). – P. 202.

References

1. Ilnytska, O.M., Kateryniuk, V.Iu., Kateryniuk, O.H., & Khorob, N.D. (2018). Aktualnist pislidyplomnoi osvity medychnykh pratsivnykiv u derzhavnykh zakladakh okhorony zdorovia Ukrainy (1 povidomlennia) [Relevance of postgraduate education of medical workers in state health care institutions of Ukraine (1 report)]. *Medychna osvita – Medical Education*, 1, 26-29 [in Ukrainian].

2. Nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy Zminy do deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv Ministerstva

17. Graduates' affective transfer of research skills and evidence based practice from university to employment in clinics / J. Willison, X. Zhu, B. Xie [et al.] // BMC Med. Educ. – 2020. – Vol. 20 (1). – P. 89.

18. Haugland M. J. Collaborative learning in small groups in an online course – a case study / M. J. Haugland, I. Rosenberg, K. Aasekjær // BMC Med. Educ. – 2022. – Vol. 22 (1). – P. 165.

19. How to enhance and assess reflection in specialist training: a mixed method validation study of a new tool for global assessment of reflection ability / G. Lillevang, H. Ibsen, S. H. Prins [et al.] // BMC Med. Educ. – 2020. – Vol. 20 (1). – P. 352.

20. Interprofessional education: tips for design and implementation / C. van Diggele, C. Roberts, A. Burgess [et al.] // BMC Med. Educ. – 2020. – Vol. 20 (2). – P. 455.

21. Medical teachers' affective domain teaching dilemma and path exploration: a cross-sectional study / Z. Zhang, Q. Hu, C. Xu [et al.] // BMC Med. Educ. – 2022. – Vol. 22 (1). – P. 883.

22. Monitoring progression of clinical reasoning skills during health sciences education using the case method – a qualitative observational study / K. Orban, M. Ekelin, G. Edgren [et al.] // BMC Med. Educ. – 2017. – Vol. 17 (1). – P. 158.

23. Perceived stress and study-related behavior and experience patterns of medical students: a cross-sectional study / K. Afshar, B. Wiese, S. Stiel [et al.] // BMC Med. Educ. – 2022. – Vol. 22 (1). – P. 122.

24. Should the PBL tutor be present? A cross-sectional study of group effectiveness in synchronous and asynchronous settings / S. Edelbring, S. Alehagen, E. Mörelis E [et al.] // BMC Med. Educ. – 2020. – Vol. 20 (1). – P. 103.

25. Use of profession-role exchange in an interprofessional student team-based community health service-learning experience / J. Wang, J. Guo, Y. Wang [et al.] // BMC Med. Educ. – 2020. – Vol. 20 (1). – P. 212.

26. Virtual conference participant's perceptions of its effectiveness and future projections / K. J. Kim, S. R. Kim, J. Lee [et al.] // BMC Med. Educ. – 2022. – Vol. 22 (1). – P. 10.

27. What works in appraisal meetings for newly graduated doctors? – and what doesn't? / V. K. Møller, A. Sørensen, P. Andreassen [et al.] // BMC Med. Educ. – 2022. – Vol. 22 (1). – P. 306.

okhorony zdorovia Ukrainy shchodo zabezpechennia funktsionuvannia sfery okhorony zdorovia u period voiennoho stanu vid 03.02.2022 r. № 727 [Order of the Ministry of Health of Ukraine Amendments to Certain Regulatory Acts of the Ministry of Health of Ukraine on Ensuring the Functioning of the Healthcare Sector during Martial Law dated 03.05.2022 No. 727]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0505-22#Text> [in Ukrainian].

3. Kostyushko, Yu.O. (2015). Obruntuvannya modeli konstruktyvnoi mizhosobystisnoi vzaiemodii [Substantiation of the model of constructive interpersonal interaction]. *Problemy osvity – Problems of Education*, 85, 73-79 [in Ukrainian].
4. Mykychak, I. (2023). Bezperervnyi profesiinyi rozvytok: plany na 2023-y [Continuous professional development: plans for 2023]. *Daidzhest zmin v okhoroni zdorovia – Digest of Changes in Healthcare*, 15(39), 1-6 [in Ukrainian].
5. Perelik zakhodiv bezperervnoho profesiinoho rozvytku 2023 r. [List of continuing professional development activities 2023]. Retrieved from: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1AB2o9b8C3xzqdrhc_kjBp3Rqmb1xe5lY/edit#gid=1172350021 [in Ukrainian].
6. Nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy Pro vnesennia zmin do nakazu Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 22.02.2019 r. № 446 vid 24.03.2022 r. № 520 [Order of the Ministry of Health of Ukraine On Amendments to the Order of the Ministry of Health of Ukraine dated 22.02.2019 No. 446 dated 24.03.2022 No. 520]. Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/RE33266> [in Ukrainian].
7. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro zatverdzhennia Polozhennia pro systemu bezperervnoho profesiinoho rozvytku medychnykh ta farmatsevychnykh pratsivnykiv vid 14.07.2021 r. № 725 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On approval of the Regulation on the system of continuous professional development of medical and pharmaceutical workers dated July 14, 2021 No. 725]. Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/kp210725> [in Ukrainian].
8. Nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy Pro orhanizatsiiu nadannia medychnoi dopomohy iz zastosuvanniam telemedytsyny v umovakh voiennoho stanu vid 20.06.2022 r. № 1062 [Order of the Ministry of Health of Ukraine On the organization of medical care with the use of telemedicine under martial law dated 20.06.2022 No. 1062]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0749-22#Text> [in Ukrainian].
9. Strilchuk, L.M., Skliarov, Ye.Ya., & Sichkoriz, O.Ye. (2022). Dystantsiine navchannia: novi problemy chy novi mozhyvosti (za rezultatamy opytuvannia uchasnykiv navchalnoho protsesu) [Distance learning: new problems or new opportunities (based on the results of a survey of participants in the educational process)]. *Medychna osvita – Medical Education*, 2, 39-45 [in Ukrainian].
10. Ferfetska, K.V., Pits, L.O., & Stefaniuk, Ye.S. (2022). Vykorystannia tekhnolohii dystantsiinoho navchannia u medychnykh zakladakh osvity Bukovyny v umovakh sohodennia [The use of distance learning technologies in medical educational institutions of Bukovina in the current conditions]. *Medychna osvita – Medical Education*, 2, 46-50 [in Ukrainian].
11. Wasfy, N.F., Abouzeid, E., Nasser, A.A., Ahmed, S.A., Yousry, I., Hegazy, N.N., ... & Atwa, H. (2021). A guide for evaluation of online learning in medical education: a qualitative reflective analysis. *BMC Medical Education*, 21(1), 339.
12. Harrison, C.J., Könings, K.D., Schuwirth, L.W.T., Wass, V., & van der Vleuten, C.P.M. (2017). Changing the culture of assessment: the dominance of the summative assessment paradigm. *BMC Medical Education*, 17(1), 73.
13. Rodríguez, G., Pérez, N., Núñez, G., Baños, J.E., & Carrió, M. (2019). Developing creative and research skills through an open and interprofessional inquiry-based learning course. *BMC Medical Education*, 19(1), 134.
14. Robles, M.J., Miralles, R., Esperanza, A., & Riera, M. (2019). Different ways to present clinical cases in a classroom: video projection versus live representation of a simulated clinical scene with actors. *BMC Medical Education*, 19(1), 70.
15. Shikino, K., Rosu, C.A., Yokokawa, D., Suzuki, S., Hirota, Y., Nishiya, K., & Ikusaka, M. (2021). Flexible e-learning video approach to improve fundus examination skills for medical students: a mixed-methods study. *BMC Medical Education*, 21(1), 428.
16. Frank, A., & Gifford, K. (2017). Electronic portfolio use in pediatric residency and perceived efficacy as a tool for teaching lifelong learning. *BMC Medical Education*, 17(1), 202.
17. Willison, J., Zhu, X., Xie, B., Yu, X., Chen, J., Zhang, D., ... Sabir, F. (2020). Graduates' affective transfer of research skills and evidence based practice from university to employment in clinics. *BMC Medical Education*, 20(1), 89.
18. Haugland, M.J., Rosenberg, I., & Aasekjær, K. (2022). Collaborative learning in small groups in an online course – a case study. *BMC Medical Education*, 22(1), 165.
19. Lillevang, G., Ibsen, H., Prins, S.H., & Kjaer, N.K. (2020). How to enhance and assess reflection in specialist training: a mixed method validation study of a new tool for global assessment of reflection ability. *BMC Medical Education*, 20(1), 352.
20. van Diggele, C., Roberts, C., Burgess, A., & Mellis, C. (2020). Interprofessional education: tips for design and implementation. *BMC Medical Education*, 20(2), 455.
21. Zhang, Z., Hu, Q., Xu, C., Zhou, J., & Li, J. (2022). Medical teachers' affective domain teaching dilemma and path exploration: a cross-sectional study. *BMC Medical Education*, 22(1), 883.
22. Orban, K., Ekelin, M., Edgren, G., Sandgren, O., Hovbrandt, P., & Persson, E.K. (2017). Monitoring progression of clinical reasoning skills during health sciences education using the case method – a qualitative observational study. *BMC Medical Education*, 17(1), 158.
23. Afshar, K., Wiese, B., Stiel, S., Schneider, N., & Engel, B. (2022). Perceived stress and study-related behavior and experience patterns of medical students: a cross-sectional study. *BMC Medical Education*, 22(1), 122.

24. Edelbring, S., Alehagen, S., Mörelius, E., Johansson, A., & Rytterström, P. (2020). Should the PBL tutor be present? A cross-sectional study of group effectiveness in synchronous and asynchronous settings. *BMC Medical Education*, 20(1), 103.

25. Wang, J., Guo, J., Wang, Y., Yan, D., Liu, J., Zhang, Y., & Hu, X. (2020). Use of profession-role exchange in an interprofessional student team-based community health service-learning experience. *BMC Medical Education*, 20(1), 212.

26. Kim, K.J., Kim, S.R., Lee, J., Moon, J.Y., Lee, S.H., & Shin, S.J. (2022). Virtual conference participant's perceptions of its effectiveness and future projections. *BMC Medical Education*, 22(1), 10.

27. Møller, M.K., Sørensen, A., Andreassen, P., & Mallin, B. (2022). What works in appraisal meetings for newly graduated doctors? – and what doesn't? *BMC Medical Education*, 22(1), 306.

Отримано 21.02.23

Рекомендовано 03.03.23

Електронна адреса для листування: samatvienko5@gmail.com